

Monumentnummer*: 527230

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 november 2007
Kadaster deel/nr 82719/197

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Drachten	Smallingerland	Fryslân

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Drachten	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Drachten	A			12667

Omschrijving**

Inleiding

De in 1921 gebouwde Rijkslandbouwwinterschool is gebouwd naar voorlopig ontwerp van R. Wibbelink. Na diens overlijden heeft gemeentearchitect C.R. de Boer het ontwerp voltooid en zijn de werkzaamheden onder zijn leiding uitgevoerd door de Drachtster timmerman/aannemer Hendrik Hendriks. De bouw van de R.L.W.-school is tot stand gekomen als gevolg van een groeiende behoefte aan voorlichting en ontwikkeling op agrarisch gebied aan het begin van de twintigste eeuw. Men wilde graag een permanente onderwijsinrichting waar 's winters landbouw cursussen gegeven konden worden. De aan een kruispunt gesitueerde R.L.W.-school is gebouwd in de Interbellumstijl. Het gebouw is voorzien van door Theo van Doesburg ontworpen glas-in-loodramen, die zich boven de voormalige hoofdentree aan de Torenstraat ("Kleine Pastorale") en in de linker zijgevel (Houtlaan) ter plaatse van het trapportaal op de verdieping ("Grote Pastorale") bevinden. Tevens ontwierp Van Doesburg voor het houtwerk van het exterieur en interieur een kleurenschema met secundaire kleuren, waarmee hij de school wilde relateren aan de aan de overkant van de straat liggende woningen van de Papegaaienbuurt die van primaire kleuren zijn voorzien. Omdat destijds veel ophef was ontstaan over de controversiële kleuren, zijn ze niet aangebracht. De directeur van de school en de inspecteur van het landbouwonderwijs vonden dat "deze niet bevorderlijk waren voor de rust van de leerlingen en voor hun aandacht bij het onderwijs". In 1988 is alsnog het houtwerk van de school voorzien van de ooit geplande oranje-groen-violette kleurencombinatie. De school heeft in de loop der tijd diverse verbouwingen en uitbreidingen ondergaan, waarbij het hoofdvolume grotendeels intact is gebleven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Thans is het schoolgebouw niet meer als zodanig in gebruik.

Omschrijving

Het bakstenen schoolgebouw heeft een rechthoekige plattegrond, waarvan het voorste bouwdeel van het oorspronkelijke bouwwerk twee bouwlagen onder de kap heeft en het achterste deel één bouwlaag. De buitengevels zijn voorzien van decoratief metselwerk die het geheel een levendige uitstraling geven. De dakvlakken van het voorste bouwdeel en de zijdakvlakken van achterste bouwdeel zijn gedekt met grijze tuile du nord pannen. Van het achterste dakvlak zijn de pannen vervangen door sneldekkers. In zowel het voorste dakvlak als de zijdakvlakken van de voorste bouwdeel bevindt zich een dakkapel met ramen met een zesruits roedenverdeling. Daarnaast zijn later in het achterste bouwdeel tussen de spanten enkele dakramen en een nooduitgang geplaatst. De gevels zijn onder zandstenen lijst voorzien van trasramen. De vensters in de voor- en zijgevels zijn, met uitzondering van de twee iets smallere vensters in de voorgevel op de verdieping en de twee glas-in-loodvensters in de zijgevel, identiek. De oorspronkelijke hoofdentree met smeedijzeren sierwerk bevindt zich in het midden van de symmetrisch opgebouwde voorgevel. Tussen deze entree en de zandstenen deksteen met keperboog bevindt zich het door Van Doesburg ontworpen glas-in-loodraam, "Kleine Pastorale", voorstellende vier landbouwmotieven: een zaaier, een maaier, een rooier en een spitter. Daarboven is in een zandstenen plaat de vermelding "R.L.W. SCHOOL" aangebracht. Aan de linker zijgevel liggen twee koekoeken met een glazen afdekking. Boven de dubbele ingang deur in deze gevel zijn de andere door Van Doesburg ontworpen glas-in-loodramen. De ramen hebben eenzelfde voorstelling als die in de voorgevel maar met een andere maatvoering ("Grote Pastorale"). Deze glas-in-loodramen zijn na een tentoonstelling in de jaren zestig in Eindhoven per abuis gespiegeld teruggeplaatst. In 1989 zijn alle glas-in-loodramen gerestaureerd, waarbij kapotte glazen vervangen zijn.

De entrees in de voorgevel en de zijgevel zijn te bereiken middels een bakstenen, verhoogde stoep met zijmuurtjes waarboven zandstenen dekplaten. De stoep aan de voorgevel is verbonden met een bakstenen erfscheiding. Tegen de achterzijde van het oorspronkelijke gebouw is in de jaren zestig een aanbouw gerealiseerd die van minder monumentaal belang is.

Het interieur kenmerkt zich door een grote mate van zorgvuldigheid met betrekking tot de afwerking van onder andere de vloeren en het trappenhuis. Door de decoratieve detaillering wordt eenzelfde levendigheid verkregen als bij het exterieur door het decoratieve metselwerk. Tevens is de oorspronkelijke structuur met centrale hallen en aan weerszijden klaslokalen nog aanwezig. In het pand bevinden zich eveneens elementen die herinneren aan de oorspronkelijke functie van het pand als school, zoals de zuurkast.

Waardering

\t

Het oorspronkelijke, uit de jaren twintig daterende deel van het schoolgebouw is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Het schoolgebouw heeft cultuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van een culturele, geestelijke en typologische ontwikkeling.

- Het schoolgebouw is van architectuurhistorisch en kunsthistorisch belang vanwege de kwaliteit van het ontwerp met zorgvuldige detaillering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Het schoolgebouw heeft stedenbouwkundige waarde als een belangrijk onderdeel van de bebouwing aan de Torenstraat en als beeldbepalend element aan een kruispunt. Het heeft tevens ensemblewaarde vanwege de visuele samenhang met de woningen van de Papegaaibuur.
- Het schoolgebouw is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur en onderdelen van het interieur.
- Vanwege de aanwezigheid in situ van de door Van Doesburg ontworpen glas-in-loodramen is er sprake van zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw